

Die stoma betekent mijn vrijheid

Ze hapte meteen toe toen fotograaf Sjaak van Beek haar vroeg voor een intensieve fotoshoot. Haar voormalige pijn en paniekaanvallen ten spijt stapte Jaime Rietman nu vol overtuiging in een zwembad. 'Het meest indrukwekkende dat ik ooit heb gedaan!'

Tekst **Arnoud Kluiters** • Fotografie **Sjaak van Beek**

Ook niet met één teen in het zwembad? Uitgesloten, ze zou het niet meer doen! Was Jaime Rietman (32) er als kind niet uit te slaan, vanaf haar puberteit kreeg ze weerzin en angst om in het water te duiken. 'Dan moest ik direct naar de wc om te poepen, waarbij ik vaak slijm of bloed verloor. Koud water op mijn buik was funest voor me geworden.'

Toch stapte ze begin dit jaar het Vlaardingse zwembad De Kulk in. Niet om een baantje te trekken, maar om op de bodem van het bassin mee te werken aan een heuse fotoshoot. Er was geen angst, geen paniek, laat staan een sprint naar het toilet. Wel vloeiden er tranen: van trots en ontladende vreugde.

Vijftien mensen

Jaime Rietman uit Raalte zette haar bijzondere stap op verzoek van fotograaf Sjaak van Beek. Voor een expositie én zijn fotoboek *De Mens achter de Patiënt* vereeuwigde hij op heel bijzondere manier 15 mensen met een lichamelijke aandoening (zie kader). Onder hen ook een stomadrager: Jaime.

Sjaak van Beek: 'Veel mensen denken dat het hebben van een handicap, bijvoorbeeld een stoma, de bewegingsvrijheid beperkt. Terwijl dat helemaal niet het geval hoeft te zijn! Bovendien zijn veel stomadragers bang voor een zichtbaar stomazakje als ze gaan zwemmen. Ik wil met mijn foto's juist aantonen dat er zoveel nog wél mogelijk is. Ook dat je als vrouw nog steeds heel erg mooi kunt zijn.

Deze foto is het ultieme bewijs, vind ik.' Bij Jaime ontstond de angst en afkeer van het water vanaf begin jaren negentig, toen bij haar een chronische darmontsteking werd ontdekt. Tot op de dag van vandaag weten artsen niet of dit de ziekte van Crohn was of colitis ulcerosa. Ze houden het vooralsnog op een naamloze tussenvariant. Sindsdien is ze vier keer geopereerd. Na die laatste ingreep leeft Jaime verder zonder dikke darm, endeldarm en anus.

Overwinning

'Het bijzondere is: vorig jaar zomer stapte ik voor het eerst sinds jaren de zee weer in. Het deed geen pijn, er was geen angst. Het prikkende, koude gevoel in mijn buik, dat veel mensen met darmontstekingen blijken te hebben, was verdwenen. Wat een overwinning was dat! Ik schreeuwde het uit: yeah!'

Toen Sjaak van Beek begin dit jaar Jaime benaderde via de Stichting Stomaatje, hapte ze direct toe. 'Nog diezelfde avond reed hij van Schiedam naar mijn huis in het Overijsselse Raalte. Het klikte geweldig en hij ontvouwde zijn plannen aan mijn vriend Ruben en mij.'

Het zwembad in Vlaardingse gaf de fotograaf gratis de mogelijkheid zijn project te realiseren. Twee middagen oefende hij met een paar modellen, om alle technische details te kunnen bepalen. Met welk materiaal werk je het beste twee meter onder het wateroppervlakte? Hoe zorg je ervoor dat de meterslange doeken op de

achtergrond uitwaaiëren zoals jij voor ogen hebt? Hoe bouw je een decor onder water? Welke belichting kies je? Hoe geef je onder water aan welke pose je verlangt?

In april vond de definitieve fotoshoot plaats. Zoals afgesproken zou Jaime op de uiteindelijke foto geen badkleding dragen. 'In alle rust kon ik daar naar toe werken, het is toch een spannend en intiem moment. Hij en ik in een groot bad. Hij met een wetsuit aan, ik naakt. Toch had ik niet het gevoel dat ik bekeken werd.' Eenvoudig was de klus niet. Boven water moesten de afspraken worden gemaakt, eronder uitgevoerd. Een hap lucht, en hup, snel naar beneden om een paar foto's te maken. Na anderhalf uur zat het erop. Dat zie je terug op een sterk uitvergrootte foto: daarop is het kippenvel op de huid van Jaime zichtbaar.

De Raaltense blikt glunderend terug op het project. 'Dit is het meest indrukwekkende dat ik ooit heb gedaan. Het is niet alleen 'even' in het water stappen. Die stoma betekent de terugkeer van mijn vrijheid! Ik kan weer vooruit kijken, terwijl vóór de operaties mijn vriendenkring en beweegruimte juist steeds kleiner werden.'

Jaime zit nog in een periode van herstel. 'Ik ben mijn conditie aan het verbeteren en leer met mijn fysiotherapeut om weer grenzen te verleggen. Per dag kijk ik hoe ik me ontwikkel, ik heb geen verplichtingen. Graag wil ik iets teruggeven aan de stomawereld: dát is nu het belangrijkste.' ●

Fotoboek

Dit voorjaar bracht fotograaf en verpleegkundige Sjaak van Beek het fotoboek *De Mens achter de Patiënt* uit. 'Mensen met een handicap zijn meer dan alleen een patiënt. Dat maak ik dagelijks mee tijdens mijn werk in het Vlietland Ziekenhuis in Schiedam.' Twee jaar lang, als de tijd het toeliet, volgde hij 15 mensen met een zichtbare aandoening, zoals longemfyseem, een geamputeerd been of de ziekte van Pompe. Hij volgde ze intensief, sprak over hun levens, dromen en ambities. Sjaak van Beek won in 2005 de Medisch Contactprijs met het boek *Borstbeelden*, een aangrijpend boek over vrouwen met borstkanker. *De Mens achter de Patiënt*, uitgeverij Scriptum, kost 14,95 euro. ISBN: 9789055946754.

